
Notat

Til: Nærings- og Fiskeridepartementet

Kopi til:

Fra: NTNU Havromsvitenskap- og teknologi v/Professor Kjell Inge Reitan

Signatur:

Høringsuttalelse om «Forslag om å åpne for tildeling av løyve til akvakultur til utviklingsformål»

Innledning

Dette dokumentet baseres på Høringsnotat av 12. juni fra Nærings- og Fiskeridepartementet om «Forslag om å åpne for tildeling av løyve til akvakultur til utviklingsformål». Høringsnotatet beskriver bakgrunn for ønske om å endre ordningen /praksisen med løyver til utviklingsformål. I tillegg beskriver den mulige endringer av dagens praksis.

Denne høringsuttalelsen beskriver innspill fra Norges teknisk-naturvitenskaplige universitet (NTNU) til dette høringsnotatet. Vårt innspill her er knyttet til hvordan løyver til utviklingsformål i akvakultur best kan ordnes.

Bakgrunn for forslaget i Høringsnotatet

Det påpekes at det er viktig at næringen har god innovasjonsaktivitet for å holde høy produktivitetsutvikling. Og at departementet ønsker å legge til rette for det. Samtidig poengteres det at det er utfordringer knyttet til miljø og bærekraft.

Flere næringsaktører mener at dagens ordning med i prinsippet 2 ulike tillatelser: Ordinære kommersielle løyver og Forskningstillatelser, ikke i tilstrekkelig grad åpner for å prøve ut ny teknologi og nye driftsformer. Dette gjelder mest tilfeller med utprøving av ny teknologi /driftsformer som krever store investeringer og hvor det er usikkerhet om konseptet kan bli vellykket. Dagens ordning med Forskningstillatelser anses ikke å være tilstrekkelig på grunn av at den primært er rettet

Postadresse	Org.nr. 974 767 880	Besøksadresse	Telefon
Marinteknisk senter 7491 Trondheim	E-post: contact@oceans.ntnu.edu http://www.ntnu.edu/oceans	Marinteknisk senter Otto Nielsens veg 10	+ 47 73 59 56 08 (leder Prof. Ingrid Schjølberg) + 47 73 59 15 96 (koordinator Alexandra Neyts)

All korrespondanse som inngår i saksbehandling skal adresseres til saksbehandlende enhet ved NTNU og ikke direkte til enkeltpersoner. Ved henvendelse vennligst oppgi referanse.

mot forskings-prosjekt/institusjoner og er tidsavgrenset, slik at dette ikke gir sikkerhet for store investeringer. På den annen side er inngangsbilletten til ordinære kommersielle tillatelser for høy.

Departementet ønsker derfor å tilrettelegge sin ordning med tillatelser slik at det i tilstrekkelig grad legger til rette for utviklingsprosjekt som over tid kan komme hele næringa til gode dersom det blir vellykket. En forutsetning er derfor at kunnskapen fra utestengingen / prosjektet over tid skal deles med andre næringsaktører.

Som aktuelle utviklingsprosjekt nevner notatet innovasjon i tilknytning til åpne merdsystem, semi-lukkede anlegg i sjø, havmerder lengre ut til havs og landbaserte oppdrettsanlegg. I tillegg anser vi at utvikling av ulike integrerte oppdrettsløsninger som IMTA (Integrert Multitrofisk Akvakultur) er tema som er veldig relevant for en slik ordning.

NTNU ser veldig positivt på at dagens ordning / tillatelser for forsknings og utviklingstillatelser tilpasses til det som er næringsaktører og forskningsmiljøer sine behov. Vi vil i det følgende påpeke enkelte forhold som vi anser som vesentlige i den sammenhengen.

Hva defineres som utviklingsformål?

Departementet definerer utviklingsprosjekt som å være ”utviklingsarbeid med systematisk virksomhet som anvender eksisterende kunnskap fra forskning eller praktisk erfaring, og som er rettet mot: å framstille nye eller vesentlig forbedrede materialer, produkter eller innretninger”.

Vi mener det er vesentlig å poengtere at aktiviteten i slike utviklingsprosjekt må inkludere systematisk forskningsmetodikk hvor prosedyrer og resultater beskrives slik at arbeidet blir etterprøvbart og at resultatene kan føre til generell kunnskapsetablering. I slike utviklingsprosjekter eller utviklingsarbeid må det vises til at prosjektet har tilstrekkelig forskningskompetanse. Hvis næringsaktøren ikke har det må det tilknyttes forskningsinstitusjon(er) som kan ta det faglige ansvaret for registrering av aktivitet og behandling av resultatene som oppnås.

Forslag til hvordan det kan legges bedre til rett for utviklingsprosjekt

Dagens system for løyver består av to klasser:

- Fellesskaplige løyver (også benevnt særskilte løyver) som omfatter stamfisk-, forskning-, undervisnings- og visingsløyver
- Ordinære, kommersielle løyver

I dagens ordning er det ikke lagt godt nok til rette for utviklingsprosjekter. Høringsnotatet gir en grei argumentasjon på hvorfor det ikke er godt nok ivare tatt i dagens system for tillatelser. Notatet foreslår derfor 2 alternativer for bedre tilpasning for utviklingsprosjekter. De 2 er:

1. Dagens ordning med forskingsløyve blir utvidet til også å omfatte utviklingsprosjekter i større grad enn i dag. Det vil blant annet være andre vilkår enn for dagens ordning med forskingsløyve når det gjeld samarbeidspartnere til prosjektet.
2. Etablering av ein ny type løyve – utviklingsløyve, som blir en mellomting mellom forskingsløyve og kommersielle løyve.

For begge alternativene foreslår departementet at løyvet kan konverteres til et kommersielt løyve etter ei viss tid mot vederlag.

Vi anser at ordningen med forskingsløyve kan utvides til også å gjelde utviklingsprosjekter. Det vil si vi anser alternativ 1 som det beste. Både utviklingsprosjekter og forskningsprosjekter har likhetstrekk og krever forskningskompetanse i prosjektene. Hvis næringsaktøren ikke har det internt må det knyttes avtale med en forskingsinstitusjon som vil da kvalitets sikre det faglige arbeidet i prosjektene. Vi mener det er viktig at det foretas en nødvendig og tilstrekkelig dokumentasjon av arbeidet og at resultatene blir behandlet på en sikker måte. Dette er viktig for at aktiviteten kan bli etterprøvd og brukt av flere aktører.

Et spørsmål som departementet ber om innspill på er om det bør settes ei grense for hvor mange slike løyver som kan tildelast. Vi mener at det vil være vanskelig å sette en bestemt grense før man vet hvor omfattende en slik løsning/ordning blir. Det er vesentlig å lage klare retningslinjer for tildeling av slike tillatelser, med klare føringer for krav som skal settes til søker, samt dokumentering av resultater, rapportering, ol.

Konvertering til kommersiell løyve

Departementet foreslår å etablere ei ordning hvor en aktør som får utviklingsløyve etter en avtalt tid kan få omgjøre løyvet til et ordinært kommersielt løyve. De vil da kunne stimulere aktører til å tenke nytt og til å investere i prosjekt som har en viss risiko for å mislykkes, men som vil ha ei vesentlig oppside om det lykkes og som vil kunne gavne hele næringen.

Vi ser positivt på denne muligheten. Imidlertid bør innholdet i utviklingsprosjektet, hvilken type teknologi som skal utprøves også forpliktes i en videre kommersiell fase. Dvs den type teknologi som er blitt testet ut må også bli brukt i en kommersiell fase. Og dette trenger ikke å være knyttet til om resultatene var økonomisk positive i et kort tidsperspektiv.

Kriterium for å få FoU- løyve eller eget utviklingsløyve

Vi mener det er viktig at det settes opp en liste med kriterier for kva som skal dokumenteres i et utviklingsløyve (prosjekt), og at dette må kontrolleres av myndighetene. Aktiviteten i prosjektene og innenfor det som det blir gitt løyve til må ha høy faglig kvalitet. Søker må kunne dokumentere det, eller alternativt tilknytte seg en forskningspartner som har slik dokumentert kompetanse. Det må videre etableres rapporteringskriterier slik at myndighetene kan kontrollere driften av konsesjonen og at den faglige framdriften i prosjektet er i tråd med det som ble søkt om.

Miljømessige konsekvenser

Vi mener at miljømessige konsekvenser av akvakulturaktivitet bør prioriteres for slike utviklingsprosjekter. Søkere som ønsker å utvikle næringen videre med løsninger som tar vare på miljøet bør prioriteres. En vurdering opp mot lokalitetens bæreevne vil være viktig.

Vi vil også foreslå at løsninger som setter akvakulturaktiviteten innenfor økologiske rammer vil være ønskelig. Et tema som har stor relevans her er integrerte løsninger så som IMTA.

Økt behov for utdanning og kompetanse

Avslutningsvis vil vi som universitet påpeke at behovet for høyt utdannet personell, med god kompetanse i sitt fag og med erfaring fra tverrfaglig samarbeid er viktig innenfor slike utviklingsprosjekter. Et nærmere samarbeid mellom industri og universitet for utvikling av ny kunnskap og teknologi vil være nyttig. Universitetet vil bruke dette i utdanning, gjennom finansiering av kandidat/student-hospitering i bedrifter, økt bruk og bedre tilrettelegging for nærings-p.h.d.er, og økt samarbeid og mer ressurser til etter- og videreutdanning i sektoren..